

ТЕЗАУРУС СТИГМИ (З ДОСВІДУ ГАВРИЇЛА КОСТЕЛЬНИКА)

Ліна Вежелъ

У статті на рідкісних матеріалах часописів “Нива”, “Дзвони” та “Богословія” розглядаються надприродні явища, пов’язані зі стигмами сільської дівчини Насті Волошин, сутність яких досліджував знаменитий теолог і вчений Гавриїл Костельник, заснувавши з метою популяризації дивних явищ власний журнал “Божі сліди”.

У кризових ситуаціях, коли суспільство не спроможне подолати нашествия воєн, голодоморів, міжнаціональних конфліктів, люди вдаються за допомогою до ясновидців, ворожбитів, цілителів тощо. За таких умов плодяться в геометричній прогресії спритні ділки, майстри на всі руки, “здатні допомогти” в усьому. Натомість вони сіють негативну біоенергетику, спроможну вражати слабосилих, легкодухих, далеких від Бога. Нинішня дійсність наочно засвідчує, зокрема настирлива реклама, “могутність” Кашпировських, Світлан, Марій, що, мов магнітом притягують довірливих і обділених долею. Всю цю масову тріскотню, чи пак- різноколірну магію, належить відрізнити від надприродних явищ, своєрідного Божого знамення (стигматизації), сутність якого спробуємо, послуговуючись дослідями Г. Костельника, з’ясувати у запропонованій статті.

Визволитися від Бога, від усього чудесного на світі, стати незалежним володарем матеріального, досягти останньої точки в науці – неабияка спокуса закоханій в себе “всесильної” істоти, невиправного матеріаліста. Проте нинішній противник ідеалізму уже не може похвалитися, що він відкрив усі загадки світу. Бо перед ним - така сама таємниця, як і перед релігією. Людина знаходиться в оточенні чудес, незвіданого і недоступного. Та щоб пізнати макрокосм, потрібно передусім пізнати себе. А це завдання не з легких.

У 1936 році накладом автора вийшла з друку книга Г. Костельника “Настя Волошин, дівчина зі стигми”, дохід від розпродажу якої призначений на матеріальну підтримку ясновидиці. Громадськість сприйняла її по-різному: офіційна влада поставилася до неї упереджено, а теологи та лікарі звернули на неї свої пильні погляди. Долею Насті та науково- богословським дослідом стигматизації зайнявся головним чином Г. Костельник. Його статтям треба завдячити, що загальна опінія щодо Насті радикально змінилася. Тому невипадково широкі громадські кола чекали, щоб Г. Костельник ясніше, докладніше й обширніше висловився про Настю.”Це книжка, на яку треба ждати цілі століття,- читаємо в рецензії П. Ісаєва,- у нас, українців, це взагалі перша книжка того роду, бо і Настя Волошин – це перша українська дівчина зо стигмами, перша, зрештою, і в цілій Східній Церкві. Хоч книжка ця в своїй суті наукова, проте читаємо її з більшим зацікавленням, як найцікавішу повість. І в цьому нічого дивного. В белетристиці розбуджує нашу цікавість сам спосіб писання, белетристичний колорит і образність, а в згаданій книжці вже сама тема й описані факти настільки цікаві, інтригуючі, загадкові, таємні, зворушливі, що хоч переказані звичайним оповідним стилем, хвилюють душу, дразнять чуття і доводять до того, що – як хтось казав – при читанню вряди-годи пробігають дрижаки по тілі. Кого ж не цікавить метафізичний світ, що криється за завісою наших змислів? Хто ж не хоче відхилити її рубець і глянути в нетрі таємничості? “[1,4,166].

Свідомі своєї справи рецензенти одностайно схильні вважати, що описані в книжці явища годі пояснити природним способом, оскільки належать вони до зовсім іншого, незнаного досі світу, зачислюючи їх до надприродного світу, світу чудес, зумовленого Божим Провидінням. Звичайно, так ставити питання почали після явного краху матеріалістичного вчення початку ХХ століття. До того ж було навпаки, коли в моду пішли “ в часи медових місяців матеріалістичних теорій” “ відкриття”

Людвіга Фейербаха, Георга Бюхнера, Лямерті, що понад півстоліття чадили сатанинським димом людські душі, коли вони закривали свої очі полудою детермінізму, а “лікарські пінцети” голосно побренькували, що ніколи не стрічали в людським тілі душі. “Але сьогодні, - пише П.Ісаїв,- коли найвизначніші фізики виразно викладають, що якраз фізичні досліди стверджують існування, крім матерії, ще й нематеріального чинника, духа, що не підпадає фізичним законам..., що фізичні закони – це тільки статистичні принотовування, від яких є можливі відхилення, що вони в світі атомів не стійкі, що все вказує на те, що точна причиновість зникла назавжди, що ідея загального Духу чи Логосу була б вповні розважним висновком із теперішнього стану наукових теорій” [1,4,166].

У книжці протопресвітера описано послідовні етапи стигматичного становлення Насті Волошин: 1 Характеристика дівчини від дня народження: (з дитинства надзвичайно побожна, працьовита, чесна сільська дівчина. Поступово Творець наділив її всіма стигмами, тобто вона мала на тілі саме такі рани, якими було вкрите тіло Ісуса Христа. У певні дні вони кровоточили. Нові стигми з’являлися у неї в свята, пов’язані з життям Сина Божого. Щосереді та щоп’ятниці вона впадає в екстазу, терплячи муки Христа. За тими явищами спостерігали відомі львівські лікарі, намагаючись вилікувати рани, зупинити кровоточення, але це їм не вдавалося зробити, одночасно твердячи, що Настя як фізично, так і психічно здорова. 2У руках дівчини з нічого беруться фізичні предмети (так звані “апорти”) – хрестики, вервиці, подаровані їй, як твердить вона, Матір’ю Божою. 3 Настя водночас є ясновидицею. Вона знає наперед, що має відбутися. 4 Її душа виходить із тіла, залишаючись водночас в ньому, мандруючи світами. 5 Її устами промовляє під час екстазу вище духовне єство – за її словам – Ангел, з дозволу якого вона перебирає на себе недуги і терпіння інших людей. 6. Своїми молитвами випрошує в Ісуса Христа неймовірні видужання для хворих, що дозволяє вважати її істинною стигматичкою.

На загальному тлі розголосу, пов’язаного зі стигматичними сеансами Насті Волошин, Г.Костельник спершу намагався пояснити їх по-науковому, що не дало бажаних результатів.З розмови з автором випливає, що спершу він намагався всі стигматичні явища Насті інтерпретувати в площині природного ладу, але як тільки ці спроби звелися на ніщо, він вдався до містики :“ Я всіма способами старався пояснити собі стигматизацію “природно”, але чого інші не змогли dokonати, і я не міг. Скільки разів я зачав від “природи”, завжди логікою фактів був приневолений доходити аж до “надприроди”. Медіумізм тут також безпорадний, хіба щоб приписати якийсь окремих “релігійний медіумізм”, котрому послідовно треба б приписати всі релігійні пророцтва й чуда .Потім треба мати на увазі, що чуда діються тільки на релігійному полі Чому? Я не вмю цього інакше пояснити собі, як тільки так, що тут людська душа входить у зв’язок із надприродним чинником... На цій основі я прийшов до переконання, що причина справжньої стигматизації мусить бути надприродна. Отже, також причина Настіної стигматизації мусить бути надприродна”[2,132-133].

Переконавшись у реальності і правдивості Настіного дива, задокументованого фахівцями високого рангу –лікарями, психологами, теологами, юристами, Г.Костельник заходився пояснювати їх з позицій надприродних, порівнюючи з аналогічними явищами й сеансами світових стигматичок, зокрема Терези Нойман. Якщо Тереза на ниві стигматизації досягла абсолютної циклічності, що повторювалися з календарною точністю, то Настя, пише Г. Костельник, тільки “росте”, перебуває в процесі “розвитку”.

Надприродна причина стигматизації розв’язує різні таємні (скриті, зв’язані) сили людської душі, і переважно саме вони виконують стигматизаційні явища (як, наприклад, ясновидючість, ходження духом по світі і т.ін.), а надприродна причина залишається “ за сценою”.”Мені здається, - пише Г. Костельник,- що стигматизація рівняється фізичній смерті людини. Ми бачили, що стигматизовані особи, коли діставали стигматизацію, відчували, наче б умирили. Зрештою, в цьому є логіка, бо

Христові рани й терпіння – це смертельні рани й терпіння. Що стигматизовані особи й далі живуть, це вже не завдяки природі, але надприроді...На всякий випадок, стигматизація – це велике свідчення для Христа Спасителя” [2,135].

Усвідомлюючи жертвовність Насті, що полягає у добровільному перебиранні на себе недуг і страждань інших людей, ми краще і глибше розуміємо значення Євхаристії. Ця книжка поглиблює наш світогляд, християнські поняття, які частогусто розуміємо шаблонно. Якщо дивитися на світ з наших низин, то , читаючи книжку про Настю, бачимо його з висот, охоплюючи зором надзвичайно широкі таємні горизонти. Бо навіть той, хто не вірить у надприродну причину стигми, на підставі описаних і піжтверджених явищ, мусить признати, що існує вищий від матеріального психічний світ.

Всьому цьому присвячена друга книжка Г. Костельника “Екстази Насті” (Львів, 1936).

Як на нашу думку, стигматичні явища, описані Г. Костельником, є підтвердженням багатьох християнських чеснот та тверджень і вчать глибше розуміти їх, особливо молитву, яка у всіх житейських випадках є оборонним засобом. На Настю, вважав Г. Костельник, навіть на відстані, благородно впивали моці святої Терези. Адже саме засобами молитви Настя виліковувала безнадійно хворих, перебираючи їхні недуги на себе. Навіть той, хто не вірить у надприродну силу стигми, на підставі описаних у книзі явищ змушений визнати, що існує вищий від матеріального психічний світ, що панує над матеріальним. Автор, вважає рецензент, засобами кінового оператора схопив найголовніше – надприродну здатність Насті творити чудо, пов’язуючи її з християнським світоглядом і сучасними досягненнями науки. Подаючи привабливий образ Насті, розкриваючи її внутрішній світ, автор додав зауваження, що пов’язують їх із християнським світоглядом, не обминаючи сучасних наукових знань, зокрема тодішніх висновків ленінградських фізиків про те, що душа, коли покидає тіло людини, важить до двох- двох з половиною грамів. Вчений-теолог з’ясовує події не хронологічно, а простими, зрозумілими для всіх словами, вводячи нас у дивний Настин світ. Серед українських учених,- читаємо в рецензії,- він був справді найкомпетентніший забрати голос у справі Настиних стигм.

Біографічні факти засвідчують, що Г. Костельник цікавився метемпсихікою й метафізикою ще з гімназійних часів, що стало йому в пригоді, з’ясовує стигматичні явища. Серед українських учених він єдиний спромігся розібратися у цій загадковій справі. Саме Боже Провидіння підготувало в ньому об’єктивного коментатора Настиних стигматичних сеансів.”Дуже можливо,- твердить П.Ісаїв,- що Боже Провидіння посилає Настю, щоб вона допомогла спинити похід більшовицької духовної татарщини і, зміцнюючи віру в Бога, приготувала релігійних борців і мучеників”[1, 4,166].

У другій частині книги “Екстази Насті” вона сама про себе говорить, а автор тільки доповнює, трактує Настину дійсність, яку схарактеризував її Ангел як “жертву на показ українському народові”.Тут особливо яскраво вимальовується образ цього Ангела, який під час екстаз промовляє Настиними устами. Ця книга, вважає рецензент, наближає нас до розуміння Христових страст. “Читаючи книжку про Настю, бачимо Страсний Тиждень куди реальніше й зачинаємо хвилюватись. Настя в передвеликоднім тижні бачила в своїх екстазах наочно страсти Христові, описувала їх і сама терпіла на взір Христа, причому відкривались їй подібні рани та появлялися знаки від бичування. Зворушення автора відбилось у книжці й призначається читачеві. Терпіння Христа виразно оживають перед нашими очима й ясно усвідомлюємо собі, що наші гріхи їх спричинили. Холодна душа тає, а обличчя мимохіть заливає рум’янець сорому, що сміли ми бичувати Господа своїми гріхами”[1, 12, 498-499].

Значну увагу приділяє Г.Костельник проблемі і суті жертви на тлі Христової офіри. Наслідуючи Сина Божого, Настя терпить за душі ближніх, перебирає на себе

недуги інших, вбачаючи мету свого життя у жертві за людей, особливо за український народ. Моторошно бачити, коли Настя відрізняє навіть крізь скло свячену воду від несвяченої, бо, за її словами, довкола свяченої води снує запашне повітря. “Ясно,- пише Г. Костельник,- що в тій воді мусить бути ще якась інша реальність – “ реальність освячення”. А звідки та реальність може походити? Тільки від наших молитов та від Божого співділання. Значить, наші молитви – це реальність, яка залишається навіть зовні нас. Послідовно всяка наша думка і всякий гріх – це так само реальність. А це для метафізики має величезні консеквенції. Так, наприклад, моці святих можуть у собі поміщати святу реальність, що перейшла на них від душі святого; а тлінні останки грішника, заражені злочинною душею, випромінюють отруйну енергетику. Тому сучасні вчені (астрономи, біофізики, медики) давно вже дійшли висновку про нагальну потребу віддати моці Леніна землі, щоб позбутись шкідливого біополя в радіусі кількох кілометрів. Ось таким способом смертне життя стає “наглядне” у статусі чи то позитивного, чи то негативного космічного явища. А куди більша реальність, ніж у свяченій воді, мусить бути у св. Тайнах!

Значне місце в книзі Г. Костельника відведене свободі людської гідності, яку він спостерігав у процесі Настиного життя-буття.” Бачимо, що Настя в своїх терпіннях і переживаннях задержує повну свою волю. Щоправда, їй допомагає Ангел, але ж вона в його руках не є машиною, а людиною зі свobodною волею. Тому її заслуга перед Богом є так її, як і наші є нашими. “Свobodна людська воля,- пише автор,- є джерелом нових причин у ході людської долі”[2,16].

Оскільки буття людини вміщене в астральному чотирикутнику, поділеному на два прямокутники з відповідними співвідношеннями (синус, косинус, тангес, котангес), то звідси можна бачити й передбачати взаємини в суспільстві (добра і зла, гарного й потворного) зі спільним знаменником - свободою людської волі.

Було б великим упущенням не бачити у книзі Г.Костельника проблеми Ангела. “Щоб це міг бути злий дух,- пише автор,- це можуть уроювати собі тільки ті, що не знають цілого ланцюга виступів Настиного Ангела і мають перед очима своє власне урочення. Для мене ця думка просто немудра й смішна. Ангел Насті – це або дійсно Ангел, або якесь таке нечуване й небувале роздвоєння Настинної душі. Ніякої іншої альтернативи тут не може бути” [2,83]. Таке роздвоєння автор відкидає, як і доктор А. Ерб, що спостерігав за Настею у львівському шпиталі, намагаючись природно пояснити її стигматизацію й екстази. Настя в екстазі знає такі подробиці, які не відомі найдосвідченішим теологам, наприклад, відомості з Тайної Вечері, зокрема те, що чаша Христа була бронзова і темна.

Багато що говорить і поведінка монастирського собаки, що ластився біля Настиних ніг. Одного разу, коли Настя була на подвір’ї в екстазі (Ангел був у її тілі), песик прибіг до неї, обнюхав, збентежився, опустив голову і тихенько відійшов. Тоді Ангел сказав: “Він пізнає, що я інший чоловік, ніж ви” [2,131]. Сам Ангел на запитання, чи він часом не є роздвоєнням Настинної душі, відповів: “Коли той, що таке говорить, вмерцяє, то нехай ділить свою душу, і побачить, чи можна” [2,83]. Насправді, вважає Г. Костельник, Ангел може виконувати тільки волю Божу.”Коли духи (ангели) сповняють повірену їм Божу місію, тоді, очевидно, Бог їм об’являє, що треба. Але і духи пізнають дійсність на основі об’єктивних середників пізнання, тому можуть помилятися” [2,70]. Виходить, що основна таємниця природи є загадковою навіть для ангелів, що призводить до помилок. Оскільки ніяке сотворіння (навіть ангели) не в змозі дорівнятися Богові, тому не може абсолютно виразно зрозуміти таємниць всесвіту як Божого творіння.

Стигматизовані особи Христос вибирає на те, щоб через них являлися чудесні діла Божі. Настя зі своїми явищами – це наче “відчинене вікно” на другий світ, і ми крізь нього бачимо дивні сили, що в’яжуть людину з Богом і з Христом. “Ангели наших стигматичок, з якими я говорив,- твердить Г. Костельник,- і самі признавалися, що вони можуть помилятися і помиляються, коли говорять про щось самі від себе. А тут ще треба звернути увагу на те, що ангели, коли говорять через

людину, по їх власнім поясненні, знаходяться в такому для них неприродному положенні, як коли б, наприклад, душа якогось професора мусила висловлюватися мовними засобами трьох- чи чотирьохлітньої дитини” [2,71].

Якось під час сеансів одного ясновидця (нестегматика) Г.Костельник запитав, коли йому найлегше вдається відгадувати таємниці? Той, не вагаючись, відповів: “Коли молюся і пошу або коли є свято і люди моляться”. А власна молитва і піст, вважає Г. Костельник, звеличують і підносять душу ясновидця. З попереднього запитання випливає таке: чому найдивніші ясновбачення, пророцтва, знаки і чуда діються саме на тлі глибокого релігійного стану? Тому що молитва приємна Богові, а оскільки молитва – це прохання, Творець не залишає її без задоволення. Діють, таким чином, надприродні сили. Ба, навіть звичайнісінькі медіумізми не завжди вдається пояснити з допомогою науки.

Ясновбачення, розуміння чужої мови без перекладача, читання чужих думок, передача помислів на відстані, мандрівка думок світом (екстеріоризація душі) тощо раніше вважалися за надприродні чуда. Але відколи відкриті загадки сугесії, гіпнозу, медіумізму, особливо постійне випромінювання душі, відтоді описані явища можемо пояснити природним способом. Тепер зрозуміло, що чари якоїсь незвичайної сили матеріалізуються тим способом, який раніше називали окультним. Останнім часом їх називають парапсихічними чи метемпсихічними відкриттями, за які чіпляються атеїсти, твердячи, що всі вони мають природне пояснення і походження. “Зрештою, психічні вартості і процеси, – зауважує Г. Костельник, – на основі яких природно пояснюємо ясновидючість, ділання на віддаль, ходження духом по світі та ін. не промовляють на користь атеїзму та раціоналізму, але саме на їх некористь” [4,1,282]. Виникає природне запитання, чому на тлі сучасних негараздів і розбрату не маємо змоги спостерігати за стигматичними явищами? На це відповів сам Г. Костельник: Немає ж бо глибоко занурених у християнську релігію віруючих, вільних від зумисного гріха. Розплодились натомість далекі від Бога ловці людських душ”.

У протопросвітера Г.Костельника був старий кишеньковий годинник, який дістався йому у спадок від покійного тестя. Той, у свою чергу, отримав його від рідного брата, боснійського судді, якому перед смертю (повішанням) дав якийсь злочинець.

Якось за обідом, де був присутній ясновидець М., старший син пастиря попросив його дати характеристику цьому антикваріату. “Ця річ мала двох власників,-мовив М.,- вони вже в могилі”. І вмить втратив свідомість, переживаючи муки повішеного. Як отямився, промовив:”То було тому 56 років. Його повісили. Був одягнений на чорно. Але що це є: “Я рекох”? Коли я його питав, чому тебе повісили, він мені відповів:”Я рекох!” Що це значить?” [4,10,368].

Той годинник, пише Г.Костельник, навів ясновидця на історичну ауру, в середовищі якої можливі чуда. В екстазі душа втрачає звичайний стан, звертаючись у бік того таємного світу, до якого нажежить історична і теперішня аура, спроможна схоплювати той світ залежно від свого зацікавлення. Чим частіші екстази, тим вони правдивіші, вправніші. І Настя Волошин, і Євстахія Бохняк,- зауважує протопресвітер,- у першому році своєї стигматизації в екстазах не могли реагувати на зовнішній світ, а потім уже адаптувалися і стали реагувати.

Чи можливо навести будь-які паралелі між стигматичними явищами та медіумізмом? Зовні між ними є певна схожість, але не більше. Якщо деякі стигматизаційні явища були в своїй основі такі самі, як чисто медіумічні, то немає жодних підстав ідентифікувати їх, бо причини їхні можуть бути різні. Той, хто займається медіумізмом, часто впадає в транс, переживаючи інколи найнеприємніші моменти, яких доводилося зазнати тому, кого викликають на контакт. Отже, той, кого викликають, “входить у душу” ініціатора сеансу.

Але справжнім дивом для Г.Костельника була вся територія України, вкрита суцільними таємницями. Навіть притягальну силу Київських пагорбів і розміщених

на них святинь Г. Костельник пояснював небесним велінням, одним із семи див на нашій планеті. Якщо вдатись до наукових пояснень, то теолог мав на увазі залежність життя на Землі від структури її силових полів. За його твердженням, Земля має ікосаедро-додекаедричний силовий каркас, що проектується на її поверхню у вигляді мережі з величезних трикутників і п'ятикутників. Система силових полів цієї мережі саме і визначає у її певних вузлах найсприятливіші умови для розвитку всього живого. Ці вузли є осередками поширення флори і фауни, центрами світових максимумів і мінімумів атмосферного тиску та сонячної радіації. З лініями і вузлами системи збігаються геологічні структури, поклади корисних копалин, шляхи міграції птахів. Коли спостерігати за відлетом, наприклад, журавлів, то перед тим, як покинути батьківщину, вони сотнями тисяч групуються на межі між Буковиною та Прикарпаттям, де наснажує їх на довгу дорогу цілюща космічна аура, сонячна енергія, а саме Сонце у цей час не заходить за хмари. З висоти ця територія скидається на половинку чотирикутника, друга частинка якого знаходиться в оточенні Києва.

Пройшли десятиліття, але ця теорія, як і “Епохи в історії Церкви”, ніким не була спростована, навпаки, новітні спостереження дають їй позитивне підтвердження, зокрема дослідження в Інституті фізіології рослин (В. Стеценко та Т. Решетникова). Вони, зокрема, як і Г. Костельник, виявили, що мумії святих Києво-Печерської лаври до сьогоднішнього дня випромінюють цілющу енергію, трансформуючи її з космосу, що лікує людей від усяких недуг. Отже, є всі підстави вважати, що саме цей феномен, а не вигідна місцина на торговельному шляху “з варягів у греки” обумовила заснування Києва та забезпечила йому роль центру формування українського етносу.

Ці та інші теорії Г. Костельника піддавалися нападкам, зокрема, в публікаціях часопису “Нова Зоря” безіменним Й.К., звинувачуючи його в “немилосердному торгуванні правдою”.

Само собою зрозуміло, що є сторонники чуда, так само як і його негатори. Християнські теологи, доводить протопресвітер, вважають чудо одним з найсильніших критеріїв правдивості надприродного Божого об'явлення. Адже Ісус Христос, Мойсей, пророки, доводячи своє післанництво, творили справжні чуда як надприродні явища. З психологічного боку можна допустити, що існують і природні Божі об'явлення. “Під природним Божим об'явленням, - аргументує Г. Костельник, - розуміємо ті правди віри, до яких доходимо своїм власним розумом, розглядаючи створений світ. Між тими правдами на першому місці стоїть правда, що Бог існує. Скажемо пластично: дорога до Бога виткана чудами. Хто не бачить чудес у світі, хто їх не признає, той загубив шлях до Бога” [4, 1,26].

Що таке чудо? Теологи трактують його як надприродне, надзвичайне явище, порівнюючи його з енергетикою слова, яке має як позитивний, так і негативний заряд. Воно лікує, раниць, допомагає позбутись чогось поганого і, навпаки, сприяє вселитись хворобі, наврокам, якщо йдуть з уст недоброї людини. Чудо, вважає Г. Костельник, - це слово, наявне в усіх мовах світу. Воно далеко не порожнє, оскільки має свій поширений, закодований зміст. У нашій мові на означення цієї лексеми маємо аж два поняття – чудо і диво. Перше з них більш містке зі ступенем переважання, друге – позбавлене такої глибинності. Дива, вважає автор, бувають на етичному й на фізичному полі, що залежить від людської свідомості й волі. Воно нерідко суперечить нашому світоглядові, нашому суб'єктивному пізнанню. “Коли наш простолюдин, - читаємо в книзі “Проблема чуда”, - бачить на образках, як дикуни десь в Африці чешуться чи тетуїруються, то дивується: як таке можуть ті люди робити? І, певно, буде почувати себе вищим, а дивні звичаї дикунів вважатиме за упадок – за “неможливість”, яка є виявом упадку, тому він буде відчувати відразу і погорду до таких людських форм” [4,1,27].

Це диво на етичному полі, своєрідна “неможливість”, а все ж таки дійсність, залежна від людської свідомості. Але трапляються й такі дива, перед якими

почуваємось нижчими, не здатними дотягтися, наприклад, до геніїв та героїв.

І якби ми не ставились до дива-чуда, воно поглиблює наш світогляд, відкриває нам загадковіший світ, ніж ми спершу сприймали його. Пояснити ті факти виключно на основі скритих, таємних сил живої людини годі,- вважає Г. Костельник,- бо вже природне ясновидження, коли йдеться про минувшину, мусить базуватися на історичній аурі, яка безпосередньо веде в вічний, надприродний світ. “Історична аура – це щось незалежне від душі живої людини, щось таке, що існує без органічного зв’язку з душею ясновидця. Отже, ясно, що вже просте яснобачення, коли воно відноситься до минувшини, не може бути пояснене виключно на основі таємних сил душі живої людини”[4,2,70].

Цілком сміливо можемо твердити, що людська душа по розлучі з тілом залишається в органічному зв’язку зі своєю вічною історичною аурую. Вона не є єдиним посередником між природою і надприродою. Людська душа має жити безсмертним життям після розлуки з тілом. Певна річ, що душа в іншому світі залишається та сама, бо інакше вона не змогла б відповідати за свої земні вчинки. І все ж таки навіть душа в потойбічному світі повинна адаптуватись до нових умов, нових законів. З цього випливає, що і наша душа аналогічно до історичної аури є природна і надприродна, тобто є відповідним посередником між цими двома різновидами буття. “Душа своїм релігійним життям вступає у зв’язки з надприродним світом. До того ж вона не є тільки пасивна, але й активна (шукає зв’язків з надприродним світом). Отже, вона є посередником між природою і надприродою.

“Живемо,- пише в рецензії на книжку Г. Костельника П. Ісаїв,- коло Збруча, того кордону двох світів, двох релігій, двох культур, двох держав, двох суспільних устроїв, двох світоглядів, світогляду з Богом і без Бога. Між тими двома світами скорше чи пізніше прийде, мабуть, до зудару. Дуже можливо, що Боже Провидіння посилає Настю, щоб вона допомогла спинити похід більшовицької духової татарщини і, зміцнюючи віру в Бога, приготувала релігійних борців і мучеників” [1, 4, 168]. Ряд стигматичних явищ аналізує Г. Костельник у статтях “Ще про духи в Бродах”, “Василько чи не Василько”, спеціальному журналі “Божі сліди” тощо, де висловлювались різні думки з приводу неординарних знакових подій у житті Галичини.

SUMMARY

The supranatural phenomena, which are connected with stigmas of village girl Nastya Voloshina, are analyzed in the article based on rare materials of almanacs “Niva”, “Dzvoni” and “Bogoslviya”. Famous theologian and scholar Gavriil Kostelnik researched the above-mentioned phenomena and started his own journal “God’s tracks” in order to reveal the ideas to the public.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ісаїв П. Рец.: Костельник Г. Настя Волошин, дівчина зі стигмами.-Ч.1.-Історія стигматизації.-Львів, 1936// Дзвони. – 1936. – № 4; № 12.
2. Костельник Г. Настя Волошин, дівчина зі стигмами.-Львів, 1936.
3. Костельник Г. Екстази Насті. – Львів, 1936.
4. Костельник Г. Проблема чуда// Нива.- 1937.- №№ 1,2,10.

Надійшла до редакції 2 березня 2007 р.